

DOĞRU ÖLÇÜP TARTMAK (2)

(...dünden devam)

En'âm: 55/152. âyetle alışverişe hîle karıştırılmasını önlemek üzere Ölçü ve tartının adâletle yapılması emredilmektedir. Dinin özü doğruluktur. Bu konuda önemli olan, insanın, ölçü ve tartıyı tam yapmağa çalışmasıdır. Kasıtsız olarak bazen insan, terâzînin kefesini tam dengeleyemeyebilir veya metreyi bir iki milim eksik veya fazla tutabilir. Kasıtsız yapılan hatâların günâh olmadığı belirtilmek üzere

“Biz kişiye gücünün yettiğinden fazlasını teklîf etmeyiz.”

buyuruluyor. İyi niyetle hareket ettikten sonra kasıtsız yapılan hatâlardan dolayı insan sorumlu olmaz.

Âyetle daha sonra, söylerken doğru söylemek, verilen sözde durmak vurgulanmakta ve bu buyrukların, Allah'ın tavsiyesi olduğu belirtilmektedir.

Mutaffifîn Sûresi'nde ise ölçü ve tartıda hîle yapanlar şöyle uyarılmaktadırlar:

"Ölçü ve tartıda hîle yapanların vay haline! Onlar insanlardan bir şey ölçüp aldıkları zaman ölçüyü tam yaparlar. Kendileri onlara bir şey ölçtükleri veya tarttıkları zaman (ölçü ve tartıyı) eksik yaparlar. Onlar, tekrar diriltileceklerini sanmıyorlar mı? Büyük bir gün için, ki o gün insanlar, âlemlerin Rabbinin dîvânında dururlar." (Mutaffifîn: 86/1-6)

Bu âyetlerde bir şey satın aldıkları zaman tam ölçüp, sattıkları zaman eksik ölçen ve tartan mutaffiflerin davranışı kınanmakta ve onlar, Rabbu'l-âlemîn'in huzurunda durup yaptıklarından hesap verecekleri güne karşı uyarılmaktadırlar.

1. âyetle çoğul olarak geçen mutaffif kelimesi, 2. ve 3. âyetlerde izah edilmiştir: Mutaffifler bir şey satın aldıkları zaman dolgun ölçen, ama kendileri sattıkları zaman biraz eksik ölçüp tartanlardır. İşte ölçü ve tartıda öyle hîle yapanların vay haline! Onlar, herkesin, âlemlerin Rabbi huzurunda durup hesap vereceğini düşünmüyorlar mı? Böyle bir şey olacağına hiç ihtimal vermiyorlar mı? Öyle ya, bu yaptıkları hîlelerden bir gün hesap vereceklerine inansalar, böyle

şeyleri yapmazlar, insanları aldatmazlar.

“Veyl” kelimesiyle başlayan ikinci sûre olan Mutaffifîn Sûresi’nde, Hz. Peygamber dönemindeki Mekke tâcirlerinin ticaret ahlâkına işaret edilmektedir. Demek ki onlar ticarette hîle yapıyorlar, eksik ölçüp tartarak insanları aldatıyorlardı. Tabii bu, sadece Mekke tâcirlerine özgü bir şey olmadığı gibi, o zamana mahsus bir uygulamadan ibâret de değildir. Her zaman, dünyanın her yanında böyle yapan tâcirler vardır.

(devamı yarın..)